

УДК 327.5+327.7:327.8(477)

DOI: 10.24144/2078-1431.2023.1(30).56-66

Таміла Грачевська,

кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій

Алла Гірман,

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університет митної справи та фінансів (м. Дніпро)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ООН: ПОЗИЦІЯ УКРАЇНИ

Статтю присвячено аналізу позиції України щодо потенційних шляхів реформування ООН у період її функціонування на міжнародній арені як незалежної держави. Особливу увагу приділено розгляду причин необхідності реформування ООН; визначенню головних напрямів здійснення докорінних змін у практиці функціонування інститутів ООН (Ради Безпеки ООН, особливостей застосування права вето); характеристиці поглядів українських дипломатів на можливості та перешкоди на шляху реформування ООН; дослідженню позиції України щодо реформування провідних напрямів діяльності ООН, зокрема миротворчої діяльності.

Ключові слова: Рада Безпеки ООН, Генеральна Асамблея ООН, право вето, миротворча діяльність, багатостороння дипломатія, резолюція, постійний представник.

The article is devoted to the analysis of Ukraine's position on potential ways of reforming the UN since 1991 during its functioning in the international arena as an independent state. Particular attention was paid to the reasons for the need to reform the UN; determination of the main directions of fundamental changes in the practice of functioning of the UN institutions (UN Security Council, peculiarities of the veto); characterization of the views of Ukrainian diplomats on the opportunities and obstacles to reforming the UN; the position of Ukraine on reforming the leading areas of the UN, in particular peacekeeping activities, was investigated.

Particular attention was paid to the analysis of Ukraine's position on reforming the UN Security Council. It was noted that in the context of reforming the UN Security Council Ukraine insists on the introduction of new permanent members and additional non-permanent members, including one more Eastern European country. The position of Ukraine on the practice of using the "double" veto, the use of which provides for the adoption of decisions by the UN Security Council only if the veto is applied by two permanent members of the Security Council, was described. The cases when the UN Security Council failed to adopt resolutions concerning the unfolding of events on the territory of Ukraine due to the veto of the Russian Federation are analyzed. Ukraine's support for the proposals of other states (France, Georgia) on reforming the practice of

using the veto is described. Thus, Ukraine supported the initiative of France, launched in 2013, on the voluntary abandonment of the practice of using the veto by the permanent members of the UN Security Council in cases of mass war crimes.

Ukraine's involvement in the processes of improving the effectiveness of UN peacekeeping was described. In particular, Ukraine recognized the Kigali Principles, approved in May 2015 during the international conference in Kigali, Rwanda. These principles define the protection of civilians in the conflict zone as a priority task of the UN peacekeeping missions.

Key words : *UN Security Council, UN General Assembly, veto, peacekeeping, multilateral diplomacy, resolution, permanent representative.*

Постановка проблеми. Невід'ємним складником сучасних міжнародних відносин виступають інститути та механізми багатосторонньої дипломатії, які створювалися з метою оперативного та ефективного вирішення проблем у різних сферах співробітництва між державами. Однак події 2022-2023 рр. яскраво продемонстрували, що не всі вони виявилися спроможними здійснювати свої функції, що й актуалізувало питання щодо докорінного перегляду та реформатування принципів та механізмів їх роботи. Особливо активно наразі точаться дискусії щодо реформування ООН, яка була створена ще у період Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин, що й знайшло відображення у засадничих принципах та механізмах її діяльності. Доречно зауважити, що вже у період постбіполярної системи міжнародних відносин не було здійснено жодних серйозних реформ цієї універсальної міжнародної організації. Саме цією обставиною й можна пояснити спроможність ООН здійснювати суттєвий вплив на процеси як на внутрішньодержавному, так і на міжнародному рівнях в умовах розгортання процесів глобалізації, регіоналізації. Вищезазначене й актуалізує питання щодо проведення низки реформ ООН, спрямованих на формування принципово нових механізмів її функціонування в сучасних реаліях. У цьому контексті важливо детально проаналізувати позицію України щодо реформування ООН як держави, що є однією із засновниць цієї організації та на власному досвіді переконалася в низькій ефективності її функціонування в сучасному форматі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання реформування ООН знайшло відображення як у працях науковців та експертів, так і дипломатів, політиків. На особливу увагу заслуговує стаття української дослідниці О.П. Іваницької, присвячена шляхам трансформації ООН на фоні розгортання неспровокованої російської агресії проти України [4]. Колишній міністр закордонних справ України П. Клімкін у спільній публікації з А. Умландом, підготовленій для Atlantic Council, висловив свої погляди щодо неефективності ООН, наголосивши на тому, що саме події пандемії, спричиненої коронавірусом, продемонстрували всім, що ООН не виконує свої функції [16]. Позиція України щодо реформування ООН ще у 90-х роках минулого століття проаналізована також на сторінках книги відомого українського дипломата А.Зленка [3]. Для аналізу цього питання непересічне значення мають також публікації українських дипло-

матів (В.Єльченка, С.Кислиці), які аналізують прийнятність та можливість здійснення певних змін в ООН, спираючись на глибоке знання практики функціонування цієї організації [1,5, 9].

Метою статті є аналіз позиції України щодо реформування ООН у період її функціонування на міжнародній арені як незалежної держави.

Виклад основного матеріалу. Постійний представник України при ООН С.Кислиця висловив думку, що головною перешкодою на шляху реформування ООН є її статут, який був розроблений з урахуванням інтересів постійних членів Ради Безпеки [5]. Сучасні реалії переконливо доводять, що ці держави не мають намірів у найближчій перспективі позбавлятися своїх преференцій у цій організації. Втім, попри це, дискусії з приводу пошуку оптимальних шляхів реформування ООН ведуться, адже в іншому разі ООН може повторити гірку долю своєї попередниці – Ліги Націй. Зокрема, у пропозиціях щодо проведення потенційних реформ ООН найбільший акцент робиться на таких аспектах: збільшення кількості постійних членів Ради Безпеки ООН (РБ ООН), радикальний перегляд практики застосування права вето, кардинальна зміна підходів до здійснення ключових напрямів діяльності ООН, наприклад миротворчої діяльності. Необхідно більш детально зупинитися на аналізі позиції України щодо означених питань.

Доречно наголосити на тому, що реформування Ради Безпеки ООН та особливостей застосування права вето є взаємопов'язаними аспектами. У контексті реформування Ради Безпеки ООН Україна наполягає на тому, щоб ввести до її складу як нових постійних членів, так і додаткових непостійних членів, у тому числі ще однієї країни Східної Європи. На думку О.П. Іваницької, розширення присутності країн Східної Європи є цілком справедливою вимогою, адже в результаті змін, що відбулися у 90-ті роки ХХ століття, кількісний склад цієї групи держав збільшився з 10 до 21 держави, в той час, як їх квота не була переглянута [4].

У процесі реформування процедури використання права вето Україна пропонувала застосовувати так зване «подвійне» вето, що передбачало прийняття рішень Радою Безпеки ООН лише в тому разі, якщо вето буде застосоване двома державами-постійними членами РБ, а не одною, як це реалізовується на сучасному етапі.

Саме застосування права вето має надзвичайно важливе значення для України на сучасному етапі, адже саме голосування Ради Безпеки є дуже важливим для формування позиції ООН щодо подій, які відбуваються на території України. У цьому контексті доречно навести голосування Ради Безпеки ООН на засіданні 7138, що відбулося 15 березня 2014 р. з приводу подій, які розгорталися на території Автономної Республіки Крим й загрожували територіальній цілісності України. Результати голосування за цю резолюцію були такими: Аргентина, Австралія, Чад, Чилі, Франція, Йорданія, Литва, Люксембург, Нігерія, Республіка Корея, Руанда, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, США проголосували «за», утрималась КНР, а Російська Федерація була єдиною державою, котра проголосувала «проти» [14].

За ідентичним алгоритмом відбувалося засідання Ради Безпеки ООН 7498 25 липня 2015 року, присвячене розгляду збиття літака компанії «Малайзійські авіалінії» (рейс МН 17) в Донецькій області 17 липня 2014 р., що призвело до трагічної загибелі 298 чоловік. За прийняття резолюції проголосували такі держави, як Чад, Чилі, Франція, Литва, Йорданія, Малайзія, Нова Зеландія, Нігерія, Іспанія, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, США, утримались три держави – Ангола, КНР, Венесуела, «проти» проголосувала Російська Федерація [15]. Наведені приклади яскраво доводять, що рішення ООН не можуть бути прийнятні через блокування лише однієї держави, яка, до того ж, має безпосередню причетність до розгортання подій, які викликають глибоке занепокоєння світового співтовариства. Саме тому Постійне представництво України при ООН неодноразово наголошувало, що реформування Ради Безпеки є одним із пріоритетних завдань сьогодення для України, особливо зважаючи на порушення територіальної цілісності України [12].

У своєму прагненні здійснити реформування Ради Безпеки ООН Україна отримала підтримку й інших держав, які також мають дуже серйозні протиріччя з Російською Федерацією. Так, у травні 2019 року Україна та Грузія направили спільного листа до керівництва 73-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, в якому закликали суттєво обмежити можливість застосування права вето у тому разі, якщо один із постійних членів Ради Безпеки ООН виступає стороною конфлікту. У цьому контексті очільник Постійного представництва України при ООН В. Єльченко тоді наголосив, що будь-які намагання здійснити реформування ООН будуть несерйозними без радикального перегляду механізмів застосування інституту вето [13].

Україна підтримала ініціативу Франції, висловлену ще у 2013 році, щодо добровільної відмови від практики застосування права вето постійними членами Ради Безпеки ООН у тих випадках, коли мова йтиме про скоєння масових військових злочинів. Постійний член Ради Безпеки ООН Велика Британія погодилася прийняти зазначену ініціативу, в свою чергу постійний представник Росії в ООН В. Чуркін у 2015 році назвав цю ініціативу «популярською», «недієвою», що в черговий раз виступає доказом того, що міжнародна організація фактично перебуває у заручниках однієї держави [10]. Для розуміння принципового небажання Російської Федерації приєднатися до ініціативи Франції варто зауважити, що можливість її реалізації серйозно розглядалась після того, як Росія наклала вето на пропозицію про створення міжнародного трибуналу, який мав на меті притягнути до відповідальності причетних до катастрофи, яка трапилась з «Боїнгом» в Донецькій області у 2014 році. Виступаючи з цією ініціативою, Франція, як одна з держав-постійних членів Ради Безпеки ООН, не висувала пропозиції щодо повної відмови від права вето, що не відповідає її інтересам. Її пропозиція передбачала застосування практики спільної відмови всіх постійних членів Ради Безпеки ООН на добровільних засадах, коли мова йшла про притягнення до відповідальності за скоєння воєнних злочинів, які призвели до великої кількості жертв. Втім, прийняття та ре-

алізація навіть такої поміркованої реформи застосування права вето відповідає інтересам України, саме тому вона й виступила на її підтримку.

Аналізуючи можливі шляхи здійснення реформування Ради Безпеки ООН, Україна висловлювала пропозиції щодо збільшення кількості непостійних членів, спираючись при цьому на принцип участі членів Організації у провідних напрямках її роботи й дотримання справедливого географічного розподілу, про що мова йде у Статуті ООН [18]. У цьому контексті Україна припускає, що кількість постійних членів Ради Безпеки ООН також може бути розширена за рахунок держав, які активно працюють у рамках організації та роблять великий внесок у досягнення її провідних цілей. У першу чергу мова йде про такі держави, як Німеччина, Японія, позиції яких на міжнародній арені посилились, що й активізувало розмови про можливість надання їм статусу постійних членів Ради Безпеки ООН.

Прихильно Україна ставиться також до можливості проведення низки реформ, які передбачають збільшення кількості непостійних членів Ради Безпеки ООН на основі застосування формули «2+8», згідно з якою 8 місць для непостійних членів цієї установи мають розподілятися за регіональним принципом, з метою справедливого географічного представництва держав у Раді Безпеки. Згідно з цим проєктом чотири місця мають відводитися для держав Азії та Африки, два місця – для представників Латинської Америки і Карибського Басейну, й по одному місцю для представників Західної та Східної Європи. Для цих непостійних представників мають бути забезпечені механізми ротації, котрі дадуть змогу якомога більшій кількості країн регіону бути представленими у Раді Безпеки. Зокрема, вісім непостійних членів Ради Безпеки мають змінюватися у процесі ротації серед 24 чи 32 держав, щоб створити умови для трьох чи чотирьох держав певного регіону по чергово представляти свої інтереси у цьому інституті. При цьому критерії відбору кандидатів та процедура їх затвердження має бути розроблена та узгоджена державами-членами та затверджена Генеральною Асамблеєю ООН. У свою чергу, регіональні групи, представлені в ООН, повинні мати змогу самостійно визначати особливості здійснення ротації непостійних членів, які приєднуються до роботи Ради Безпеки ООН внаслідок її реформування. Ті ж держави, які мають статус непостійних членів Ради Безпеки, мають продовжувати працювати без будь-яких істотних змін [17].

Головною перешкодою на сучасному етапі на шляху реформування Ради Безпеки ООН є відсутність політичної волі передусім її постійних членів щодо проведення радикальних змін. Особливо гостро це стало відчутно після початку війни Росії проти України у лютому 2022 року. Представники України неодноразово після цієї події акцентували увагу на необхідності швидкого та докорінного реформування ООН з метою створення дієвих механізмів, які б могли забезпечити безпеку. З цього приводу Президент України В. Зеленський заявив: «Нам потрібна реальна реформа міжнародних інституцій, механізмів ООН, щоб гарантувати безпеку. Щоб той, хто у 28 разів більше, не думав, що може дозволити собі все, що

завгодно. І щоб ядерний статус держави не слугував їй дозволом на будь-яку несправедливість щодо інших держав» [2].

Зважаючи на ту обставину, що реформування Ради Безпеки ООН неможливо в сучасних реаліях, оскільки Російська Федерація користується своїми перевагами від статусу її постійного члена й активно ним користується для поширення своєї візії розгортання ситуації, Україна поставила на порядок денний розгляд питання щодо законності перебування Росії в такому статусі. Україна почала серйозно піднімати це питання ще з 2014 року, але надзвичайно активно це питання стали розглядати вже після повномасштабного вторгнення на територію України. З цього приводу постійний представник України при ООН С. Кислиця 19 квітня 2022 року заявив наступне: «Я наполегливо закликаю Раду Безпеки ООН серйозно розглянути питання про те, як розв'язати проблему сумнівної присутності Росії в цій залі, яка перешкоджає ефективності Ради у здійсненні свого головного завдання щодо підтримки міжнародного миру та безпеки» [9]. На початку грудня 2022 року Верховна Рада України звернулась до ООН з пропозицією про виключення з її складу Російської Федерації, оскільки вона є терористичною державою й не може здійснювати визначальний вплив на її функціонування [6]. У разі позбавлення Російської Федерації права постійного члена Ради Безпеки ООН матиме більш широкі можливості впливати на розвиток міжнародних подій у цілому, й українсько-російське протистояння зокрема. На думку колишнього представника України в ООН В.Єльченка, домогтися виключення Росії з ООН є цілком реальним, оскільки потрібно апелювати до факту незаконного зайняття нею місця Радянського Союзу в цій організації [1]. Рішення про визнання незаконності перебування в цій організації Росії може прийняти Міжнародний суд. Втім, Російська Федерація може не визнати рішення цього суду, яке носить рекомендаційний характер, однак це не стане на заваді іншим державам-членам ООН визнати перебування Росії у складі ООН нелегітимним та не зважати на її позицію. Саме недотримання процедурних моментів може зараз бути використано для переформатування функціонування ООН й таким чином збільшення її дієвості та впливовості на міжнародній арені. Україна наразі намагається активно саме таким шляхом здійснити зміни в ООН, що відповідає, без сумніву, не лише її інтересам. Цікаво, що в історії ООН вже є прецеденти, які дають сподівання на успішну реалізацію означеної ініціативи. Мова йде про набуття членства в ООН такими державами, як Чехія та Словаччина після розпаду Чехословаччини шляхом проходження спеціальної процедури, що стало можливим після того, як їх кандидатури підтримали держави-члени ООН на Генеральній Асамблеї ООН. Виключення Росії зі складу постійних членів Ради Безпеки ООН буде надзвичайно потужним сигналом, що жодна держава в світі не може залишатися безкарною за свої злочини й не має права виходити за рамки правил поведження на міжнародній арені, встановлені міжнародним правом.

З моменту проголошення незалежності Україна активно долучалася до миротворчої діяльності ООН, будучи представленою в її операціях, що

відбувались на різних континентах, – у Демократичній Республіці Конго, Косово, Малі, Південному Судані. Саме тому Україна також приділяє багато уваги реформуванню миротворчої діяльності ООН. Проблеми реформування миротворчої діяльності ООН розглядалися у 2000 році, коли саме за ініціативою України відбулося засідання Ради Безпеки ООН, присвячене питанням забезпечення ефективної ролі Ради Безпеки в забезпеченні міжнародного миру та безпеки, передусім на території Африки. Розуміючи важливість забезпечення безпеки співробітників ООН та членів миротворчих місій, які функціонують під егідою ООН, Україна взяла активну участь у розробці Конвенції щодо гарантування безпеки співробітників ООН у 1994 році. Важливо відмітити, що в липні 1995 року Україна була однією з держав, які ратифікували вказану конвенцію.

У вересні 2018 року Україна приєдналась до підготовленої Генеральним Секретарем ООН А. Гуттерешем Декларації спільних зобов'язань щодо проведення операцій з підтримання миру ООН. Доречно зазначити, що означена Декларація була підготовлена в рамках реалізації ініціативи Генерального секретаря «Дії заради підтримки миру» (A4P), спрямованої на здійснення реформування миротворчих місій в напрямі підвищення їх ефективності. Саме в рамках означеної ініціативи була ухвалена Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 під назвою «Жінки, мир і безпека», яка передбачає підвищити ефективність миротворчих операцій ООН шляхом розширення практики залучення жінок для участі у миротворчих операціях, як цивільних, так і військових, для виконання найширшого спектру завдань [8]. Важливо, що Україна стала першою країною, де означену резолюцію було прийнято в умовах розгортання збройного конфлікту. Прийняття цієї резолюції було кроком, який продемонстрував, що в Україні на належному рівні оцінюють ту роль, яку жінки відіграють у процесах попередження, управління та вирішення конфліктів.

У контексті проведення реформування миротворчої діяльності ООН Україна у травні 2016 року визнала Принципи Кігалі, затверджені у травні 2015 року під час роботи міжнародної конференції у м. Кігалі, що знаходиться у Руанді. Згідно з означеними Принципами, одним з головних завдань проведення миротворчих місій ООН визначається саме захист цивільних осіб, які опинились в зоні конфлікту [11].

Україна також наполягає на необхідності здійснення реформування діяльності ООН у сфері боротьби з поширенням небезпечних інфекційних захворювань, протидії кліматичним змінам, забезпеченню інформаційної безпеки та кібербезпеки. Саме забезпечення інформаційної безпеки наразі є одним із пріоритетних напрямів діяльності нашої держави. Саме тому на дебатах, які відбувалися під час проведення 75-ї Генеральної Асамблеї ООН, Президент України Володимир Зеленський виступив з пропозицією щодо створення у Києві штаб-квартири міжнародного офісу ООН з протидії дезінформації та пропаганді [7].

Україна також підтримує численні ініціативи, спрямовані на зменшення рівня бюрократизованості органів ООН, що дозволило б зробити простішими численні механізми, пов'язані з документообігом у системі

ООН та інших організацій, які входять до її системи. У першу чергу мова йде про докорінну зміну засад функціонування Секретаріату ООН, реструктуризація котрого дозволить значно оптимізувати його роботу.

Українська держава проводить систематичну роботу щодо необхідності реформування ООН. До цього складного процесу залучені не тільки кадрові дипломати, які безпосередньо працюють у системі ООН, а й перші особи нашої держави, що свідчить про широку підтримку означених ініціатив на високому державному рівні. Так, думки щодо необхідності якомога швидшого реформування ООН були висловлені на саміті з питань миротворчої діяльності Президентом України Петром Порошенком, Президентом Володимиром Зеленським на загальних дебатах, які відбувалися під час 75-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН та в рамках участі у 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН, що відбулась у Нью-Йорку у вересні 2021 року. Вищезазначене яскраво доводить, що Україна відстоює позицію реформування ООН з метою посилення її впливу на міжнародній арені та перетворення її на центр ухвалення дієвих та ефективних рішень.

Висновки. ООН, заснована ще після завершення Другої світової війни, за умови проведення радикального реформування, продовжить залишатись важливим інститутом не лише багатосторонньої дипломатії, а й глобального управління. Усвідомлюючи важливість її реформування, багато держав, серед яких і Україна, активно обговорюють можливі шляхи усунення всіх бар'єрів, які стоять на заваді здатності ООН адекватно реагувати на всі виклики та загрози сьогодення. Саме неспровокована російська агресія актуалізувала проблеми реформування ООН, поставивши питання стосовно того, як держава-агресор може не тільки бути причетною до вирішення ключових питань міжнародних відносин, а й блокувати їх вирішення тоді, коли це йде врозріз з її інтересами та прагненнями. З метою збереження ООН, яка має потенціал перетворитися на дієвий інститут вже реформованої системи міжнародної безпеки, необхідно перейти від теоретичних дискусій до здійснення практичних кроків, на чому активно наполягає Україна протягом останніх місяців. В іншому разі ООН продовжить бути заручницею однієї держави, що призведе до її поступової деградації як суб'єкта міжнародних відносин та зникнення з міжнародної арени внаслідок втрати довіри як держав, так і інших міжнародних організацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єльченко В. Чи зможуть Росію викинути з ООН. URL: <https://www.unian.ua/politics/chi-zmozhut-rosiyu-vikinuti-z-oon-11978544.html> /(дата звернення: 28.11.2022).
2. Зеленський заявляє про необхідність реформування ООН та інших міжнародних інституцій. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3440392-zelenskij-zaavlae-pro-neobhidnist-reformuvanna-oon-ta-insih-miznarodnih-institucij.html> htm (дата звернення: 28.11.2022).

3. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін Харків : Фоліо, 2003. 559 с.
4. Іваницька О. П. Проблеми й шляхи трансформації ООН у контексті російсько-української війни. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewja5tORgOf7AhWmhf0HHctoDK0QFnoECB0QAQ&url=https%3A%2F%2Fjpl.donnu.edu.ua%2Farticle%2Fview%2F12640%2F12541&usq=AOvVaw3Ysfs5QqR01FJyBllIK-K9> (дата звернення: 3.12.2022).
5. Маємо позбутися ілюзій щодо ООН – Сергій Кислиця про заслуги та проблеми ООН і можливу реформу. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/Kyslytsia-interiview/5482949.html> (дата звернення 19.11.2022)
6. Олексій Жмеренецький: Верховна Рада України визнала незаконність заміни СРСР на росію в ООН URL: <https://www.rada.gov.ua/print/230984.html> (дата звернення: 07.12.2022).
7. Офіційна сторінка Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayinivolodimira-zelenskogo-na-zagalnih-63889> (дата звернення: 28.11.2022).
8. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» [Офіційна сторінка Національної соціальної сервісної служби України]. URL: <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist/rezolyuciya-radi-bezpeki-oon-1325> (дата звернення: 28.11.2022).
9. Реформування ООН назріло – думки експертів URL: <https://uatv.ua/uk/reformuvannya-oon-nazrilo-nbsp-dumky-ekspertiv/> (дата звернення: 28.11.2022).
10. Росія виступила проти пропозиції Франції щодо обмеження права вето в РБ ООН URL: https://zn.ua/ukr/WORLD/rosiya-vistupila-proti-propoziciyi-franciyi-schodo-obmezheniya-prava-veto-v-rb-oon-183507_.html (дата звернення: 28.11.2022).
11. Україна в ООН приєдналася до «Принципів Кігалі» // УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/politics/1342904-ukrajina-v-oon-priednalasya-do-printsipivkigali.html> (дата звернення: 28.11.2022)
12. Україна виступає за докорінне реформування Ради Безпеки ООН [Офіційна сторінка МЗС України]. URL: <https://mfa.gov.ua/news/44494-ukrajnavistupaje-zadokorinne-reformuvannya-radi-bezpeki-oon> (дата звернення: 28.11.2022).
13. Україна та Грузія виступають за обмеження права вето у Радбезі ООН // Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2710340-ukraina-ta-gruzia-vistupili-za-obmezenna-prava-veto-u-radbezi-oon.html> (дата звернення: 28.11.2022).
14. 7138th meeting // United Nations Security Council. [Офіційна сторінка ООН] URL: <https://undocs.org/en/S/PV.7138> (дата звернення: 28.11.2022).
15. 7498th meeting // United Nations Security Council. [Офіційна сторінка ООН] URL: <https://undocs.org/en/S/PV.7498> (дата звернення: 28.11.2022).
16. Klimkin P., Umland A. Coronavirus proves what Ukrainians already knew – the UN doesn't work // The Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/coronavirus-proves-whatukrainians-already-knew-the-un-doesnt-work/> (дата звернення: 28.11.2022)
17. Ukraine's Position on Security Council Reform // Global Policy Forum. URL: <https://archive.globalpolicy.org/security/reform/ukraine.htm> (дата звернення: 28.11.2022).
18. United Nations Charter (full text) // United Nations [Офіційна сторінка ООН] URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> (дата звернення: 26.11.2022).

REFERENCES

1. Ielchenko, V. (2022). *Chy zmozhut Rosiiu vykynuty z OON [Will Russia be thrown out of the UN?]*. Retrieved from <https://www.unian.ua/politics/chi-zmozhut-rosiyu-vikynuti-z-oon-11978544.html> [in Ukrainian].
2. Zelenskyi zaiavliaie pro neobkhdnist reformuvannia OON ta inshykh mizhnarodnykh instytutsii [Zelensky declares the need to reform the UN and other international institutions]. *www.ukrinform.ua*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3440392-zelenskij-zaavlae-pro-neobkhdnist-reformuvanna-oon-ta-in-sih-mizhnarodnih-institucij.html> [in Ukrainian].
3. Zlenko, A. M. (2003). *Dyplomatiia i polityka. Ukraina v protsesi dynamichnykh heopolitychnykh zmin Kharkiv : Folio 559 p. [Diplomacy and Politics. Ukraine in the process of dynamic geopolitical changes]*. [in Ukrainian].
4. Ivanytska, O. P. (2022). *Problemy y shliakhy transformatsii OON u konteksti rosiisko-ukrainskoi viiny [Problems and ways of UN transformation in the context of the Russian-Ukrainian war]*. Retrieved from <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwja5tORgOf7AhWmhf0H-HctoDK0QFnoECB0QAQ&url=https%3A%2F%2Fjpl.donnu.edu.ua%2Farticle%2Fview%2F12640%2F12541&usg=AOvVaw3> htm [in Ukrainian].
5. Maiemo pozbutysia iluzii shchodo OON – Serhii Kyslytsia pro zasluhy ta problemy OON i mozhlyvu reform [We must get rid of illusions about the UN - Sergiy Kyslytsya on the merits and problems of the UN and possible reform]. *ukrainian.voanews.com*. Retrieved from <https://ukrainian.voanews.com/a/Kyslytsia-interview/5482949.html> [in Ukrainian].
6. Oleksii Zhmerenetskyi: Verkhovna Rada Ukrainy vyznala nezakonnist zaminy SRSR na rosiiu v OON. [Oleksiy Zhmerenetsky: Verkhovna Rada of Ukraine recognized the illegality of replacing the USSR with Russia in the UN]. *www.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://www.rada.gov.ua/print/230984.html/> [in Ukrainian].
7. Ofitsiina storinka Prezydenta Ukrainy (2020) [Official website of the President of Ukraine]. *www.president.gov.ua*. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayinivolodimira-zelenskogo-na-zagalnih-63889> [in Ukrainian].
8. Rezoliutsiia Rady Bezpeky OON 1325 “Zhinky, myr, bezpeka” [Ofitsiina storinka Natsionalnoi sotsialnoi servisnoi sluzhby Ukrainy]. [UN Security Council Resolution 1325 “Women, Peace, Security” [Official website of the National Social Service of Ukraine]. *nssu.gov.ua*. Retrieved from <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist/rezolyuciya-radi-bezpeki-oon-1325> [in Ukrainian].
9. Reformuvannia OON nazrilo – dumky ekspertiv [Reforming the UN is overdue - experts’ opinions]. *uatv.ua*. Retrieved from <https://uatv.ua/uk/reformuvannya-oon-nazrilo-nbsp-dumky-ekspertiv/> [in Ukrainian].
10. Rosiia vystupyla proty propozytsii Frantsii shchodo obmezhenia prava veto v RB OON. [Russia opposed the French proposal to limit the veto right in the UN Security Council]. *zn.ua*. Retrieved from: https://zn.ua/ukr/WORLD/rosiya-vistupila-proti-propozitsiyi-franciyi-schodo-obmezheniya-prava-veto-v-rb-oon-183507_.html [in Ukrainian].
11. Ukraina v OON pryednalasia do “Pryntsypiv Kihali” // UNIAN. (2016) [Ukraine in the UN joined the “Kigali Principles” // UNIAN]. *www.unian.ua*. Retrieved from <https://www.unian.ua/politics/1342904-ukrajina-v-oon-priednalasya-do-printsipiv-kigali.html> [in Ukrainian].

12. Ukraina vystupaie za dokorinne reformuvannia Rady Bezpeky OON [Ofitsiina storinka MZS Ukrainy]. [Ukraine stands for a radical reform of the UN Security Council [Official website of the MFA of Ukraine]. *mfa.gov.ua*. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/news/44494-ukrajnavistupaje-za-dokorinne-reformuvannya-radi-bezpeki-oon> [in Ukrainian].
13. Ukraina ta Hruziiia vystupaiut za obmezhenia prava veto u Radbezi OON // Ukrinform [Ukraine and Georgia advocate for limiting the right of veto in the UN Security Council]. *www.ukrinform.ua*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2710340-ukraina-ta-gruzia-vistupili-za-obmezenna-prava-veto-u-radbezi-oon.html> [in Ukrainian]
14. 7138th meeting (2014) // United Nations Security Council. Retrieved from <https://undocs.org/en/S/PV.7138> [in English].
15. 7498th meeting (2015) // United Nations Security Council. Retrieved November 28, 2022 from <https://undocs.org/en/S/PV.7498> [in English].
16. Klimkin P., Umland A.(2020) Coronavirus proves what Ukrainians already knew – the UN doesn't work // The Atlantic Council. Retrieved November 28, 2022 from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/coronavirus-proves-whatukrainians-already-knew-the-un-doesnt-work/> [in English].
17. Ukraine's Position on Security Council Reform (2021) // Global Policy Forum. Retrieved November 28, 2022 from <https://archive.globalpolicy.org/security/reform/ukraine.htm> [in English].
18. United Nations Charter (full text) (1945) // United Nations Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> [in English].